

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV
OMBUDSMAN

Poskytování informací a ochrana osobních údajů

**Právní klinika ombudsmanské praxe II.
podzim 2015**

Východiska pro aplikační praxi

Povaha, smysl a účel práva na informace

- Veřejné subjektivní právo
- Politické právo
- Přímě vymahatelné (čl. 41 Listiny, III. ÚS 28/96 ze dne 16. 5. 1996)
- Záruka zákonnosti veřejné správy
- Komerční využití
- Posílení důvěry veřejnosti ve veřejnou správu
- Princip dobré správy – otevřenost veřejné správy

Judikatura: 6 As 18/2009- 63 ze dne 14. 9. 2009

Východiska pro aplikační praxi

Ústavněprávní limity práva na informace a jejich zákonné provedení

Čl. 17 odst. 4 Listiny

➤ Formální omezení – zákonem

- a) Hmotněprávní – důvody odepření (zejm. §§ 7-11 InfZ)
- b) Procesní – rozhodnutí o odepření informace (§ 15 InfZ)

➤ Materiální podmínky

- a) legitimní účel (ochrana jiného práva/svobody, bezpečnost státu, veřejná bezpečnost, ochrana veřejného zdraví, ochrana mravnosti)
 - b) nezbytnost omezení (ve smyslu „nelze účelu dosáhnout jinak“)
- Omezení vykládat restriktivně (čl. 4 odst. 4 Listiny, § 12 InfZ)- zákaz zneužití omezení k jinému než stanovenému účelu

Judikatura: 3 Ads 33/2006, 5 A119/2001, 6 As 18/2009 aj.

Východiska pro aplikační praxi

Teorie vážení zájmů, test proporcionality

Povinnost povinného subjektu poměřovat se zřetelem ke konkrétním okolnostem případu při zvažování jakéhokoliv omezení přístupu k určité informaci na jedné straně **povahu této informace a veřejný zájem na jejím poskytnutí** a na druhé straně **důvod**, pro který je nutné tuto informaci **chránit** a neposkytnout.

Judikatura: IV. ÚS 157/97 ze dne 9. 2. 1998, Pl. ÚS 3/02 ze dne 13. 8. 2002, I. ÚS 517/10 ze dne 15. 11. 2010.

Návrh novely InfZ 2013 (§ 12 odst. 2) „*Pokud důvod zákonem stanovené ochrany informace nepřevažuje nad veřejným zájmem na jejím poskytnutí, povinný subjekt informaci poskytne. Přitom dbá, aby poskytnutím nedošlo k nepřiměřenému zásahu do práv a oprávněných zájmů osob, jichž se informace týká.*“

Východiska pro aplikační praxi

Test proporcionality

1. **Test vhodnosti** – Umožňuje institut omezující základní právo dosáhnout sledovaný cíl (ochrany jiného práva/veřejného zájmu)?

2. **Test potřebnosti** – Jde sledovaného cíle dosáhnout jinak? Jde ve vztahu k dotčenému základnímu právu o nejšetrnější prostředek? Existuje jiná možnost, jak dosáhnout zamýšleného cíle bez toho, aniž by bylo dotčeno jiné základní právo?

3. **Test poměrování zájmů** – porovnání závažnosti obou v kolizi stojících základních práv

Judikatura: Pl. ÚS 4/94 - základní práva *prima facie* rovnocenná, obdobně ÚS SR – Pl. ÚS. 1/09-34, Pl. ÚS 22/06

Východiska pro aplikační praxi

Porovnání základních práv

1. **Empirický argument** – faktická závažnost důsledků neposkytnutí informace a dopadů spojenými s poskytnutím informace
2. **Systemový argument** – zařazení a smysl dotčených práv v systému základních práv a svobod (rovnost práv)
3. **Kontextový argument** – další negativní dopady omezení jednoho základního práva v důsledku upřednostnění jiného
4. **Hodnotový argument** – pozitiva v kolizi stojících základních práv vzhledem k akceptované hierarchii hodnot

Test proporcionality v praxi

□ Kritérium vhodnosti je v daném případě naplněno. Znečitelnění údajů týkajících se soukromí Mgr. H. S. umožňuje dosáhnout ochrany jejího soukromí. Bylo tím totiž zabráněno, aby se takto znečitelněné informace dostaly do rukou třetí osoby, resp. byly zveřejněny způsobem umožňujícím dálkový přístup.

□ Rovněž kritérium potřebnosti je naplněno. Žalovaným zvolený prostředek k ochraně soukromí Mgr. H. S. totiž nešlo nahradit žádným jiným, do práva na informace stěžovatele nezasahujícím. Všechny zneprístupněné části zprávy obsahují informace ze soukromí Mgr. H. S. Opatření žalovaného tak bylo pro ochranu soukromí potřebné. I rozsah znečitelnění žalovaný provedl v potřebné míře. Začerněním pouze údajů osobní povahy tak zasáhl do práva stěžovatele na informace pouze v nejmenší možné míře. Zbytek zprávy, ze které lze spolehlivě seznat hlavní děj předmětného večera, žalovaný poskytl. V porovnání s jinými opatřeními (např. neposkytnutí zprávy vůbec) tak došlo pouze k opatření nezbytně nutnému.

□ Třetí kritérium porovnání určuje závažnost obou v kolizi stojících práv. Základní otázkou pro posouzení tohoto kritéria je, jak intenzivně neposkytnutí informace zasahuje do stěžovatelova práva na informace. Zásadně je třeba trvat na zveřejňování informací, které je potřeba podrobit veřejné diskusi. Činnost Policie ČR je přitom nepochybně věcí veřejnou, která podléhá kontrole ze strany občanů mimo jiné i prostřednictvím zákona o svobodném přístupu k informacím. To ale samo o sobě neznamená, že veškeré informace týkající se její činnosti mají být veřejně přístupné. Neexistuje legitimní zájem podrobit veřejné diskusi, jakým způsobem tráví večery Mgr. H. S. To je čistě soukromá záležitost této osoby.

Judikatura: čj. 1 As 229/2014 ze dne 11.3. 2015 – poskytnutí zprávy o šetření VOP, poskytnutí osobních údajů stěžovatelů

Test proporcionality v praxi

- Kritérium vhodnosti je v posuzovaném případě bezpochyby splněno. Jak příhodně argumentuje stěžovatel, získání individuálních informací o mimořádném prominutí podmínek stanovených zákonem pro udělení státního občanství odpovídá účelu práva na informace. Umožní získat přesnější pohled na to, jak se právo prominout tyto zákonné podmínky v praxi využívá, a otevře prostor pro veřejnou kontrolu a pro případnou veřejnou diskusi o postupu žalovaného.
- Stejně tak je splněno kritérium potřeby, neboť právní řád k dosažení uvedeného cíle neposkytuje žádný jiný nástroj než žádost podle zákona o svobodném přístupu k informacím.
- Pro účely třetího kroku, tj. porovnání závažnosti obou v kolizi stojících základních práv, stěžovatel předestřel následující argumenty. Předně, udělení „VIP občanství“ označuje za svého druhu poctu. Utajovat seznam takto vyznamenaných osob proto považuje za stejně absurdní, jako utajovat (z důvodu ochrany jejich soukromí) seznam osobností, jimž je uděleno státní vyznamenání za zásluhy. Dále stěžovatel argumentuje tím, že pouze zveřejněním lze zajistit předvídatelnost rozhodování žalovaného, poukazuje přitom na podezření, že udělování „VIP občanství“ je věcí protekce.

Judikatura: čj. 1 As 78/2014-41 ze dne 13. 8. 2014 – mimořádné udělování státního občanství ČR

Právo na informace vs. právo na soukromí

článek 17 Listiny základních práv a svobod X článek 7 a 10 Listiny základních práv a svobod

§ 8a zákona č. 106/1999 Sb., o svobodném přístupu k informacím

osobní údaje: zákon č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů

ostatní informace týkající se osobnosti, projevů osobní povahy, soukromí fyzické osoby:
zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Osobní údaje v judikatuře

- *O osobní údaj se jedná tehdy, pokud je na základě něho možné konkrétní osobu určit nebo kontaktovat. (srov. rozsudek NSS čj. 9 As 34/2008-68 ze dne 12. 2. 2009)*
- *Nejedná se pouze o identifikační údaje, ale skutečně o všechny, byť zdánlivě banální či nekonkrétní skutečnosti a informace, které se týkají přímo či nepřímo určené nebo určitelné fyzické osoby. Jinými slovy pokud je osoba, která informací disponuje, schopna ji přiřadit ke konkrétnímu člověku, potom se o osobní údaj jedná. (srov. rozsudek NSS čj. 4 As 132/2013-29 ze dne 27. 2. 2014)*
- *Jméno a příjmení není osobní údaj, není-li na jejich základě subjekt údajů určený, resp. určitelný. (srov. rozsudek NSS čj. 1 As 98/2008-145 ze dne 29. 7. 2009, publ. pod č. 1944/2009 Sb. NSS)*

Hmotněprávní omezení práva na informace

Osobní údaje a ochrana soukromí osob

- Článek 10 Listiny
- § 8a InfZ
- § 4 písm. a) ZOOÚ – definice „osobního údaje“
- § 4 písm. e) ZOOÚ- poskytování informací jako způsob zpracování osobních údajů
- § 4 písm. j) ZOOÚ - povinný subjekt je správce osobních údajů
- § 5 odst. 1 ZOOÚ – základní povinnosti správce
- § 5 odst. 2 ZOOÚ - podmínky poskytování osobních údajů (souhlas subjektu údajů nebo jiný právní titul a)-g))

Kdy je 106 více než 101

- ❑ souhlas subjektu údajů (dotčené osoby) - § 5 odst. 2 ZOOÚ
- ❑ oprávněně zveřejněné osobní údaje - § 5 odst. 2 písm. d) ZOOÚ
- ❑ osobní údaje o veřejně činné osobě, funkcionáři či zaměstnanci veřejné správy, které vypovídají o jeho veřejné nebo úřední činnosti a o jeho funkčním nebo pracovním zařazení (§ 5 odst. 2 písm. f) ZOOÚ) [sp. zn. 7246/2012/VOP/MBG](#)
- ❑ pokud je to nezbytné pro ochranu práv a právem chráněných zájmů příjemce (myšleno žadatele o informace), a není-li v rozporu s právem subjektu údajů na ochranu jeho soukromého a osobního života (§ 5 odst. 2 písm. e) ZOOÚ)
- ❑ základní osobní údaje o příjemcích veřejných prostředků (§ 8b InfZ)

Kdy je 106 více než 101

Aplikace § 5 odst. 2 písm. e) ZOOÚ aneb kdy je poskytování osobních údajů nezbytné pro uskutečnění oprávněných zájmů správce, příjemce nebo jiné dotčené osoby ?

➤ **Rozsudek NSS čj. 1 As 78/2014-41 ze dne 13. 8. 2014 – mimořádné udělování státního občanství ČR**

Převažuje-li po provedení testu proporcionality právem chráněný zájem žadatele na poskytnutí informace nad právem soukromí subjektu údajů, např.

- lze-li požadovanou informaci považovat za předmět legitimního veřejného zájmu,
- je-li informace způsobilá přispět k diskusi v obecném zájmu (existuje zájem na podrobení „ohni veřejné debaty“),
- lze-li zveřejněním informace zajistit předvídatelnost rozhodování.

Ochrana soukromí vs. kamery

Kamery v hotelech

I. Údaje uchovávané v záznamovém zařízení, ať obrazové či zvukové, jsou osobními údaji za předpokladu, že na základě těchto záznamů lze přímo či nepřímo identifikovat konkrétní fyzickou osobu.

II. Účelem dohledu pomocí videokamer je právě identifikace osob zachycených na záznamu ve všech případech, kdy to správce pokládá za nezbytné. Celý systém jako takový se proto musí považovat za zpracovávání údajů o identifikovatelných osobách, i když např. některé natočené osoby v praxi identifikovatelné nemusí být.

III. Má-li být připuštěn kamerový systém, jakožto prostředek k dosažení určitého účelu – v daném případě ochrana bezpečnosti osob a majetku vlastníka objektu a hotelových hostů, kontrola vstupů do objektu a prevence proti vandalismu - je třeba posoudit zejména to, zda tento zasahuje do základních práv a svobod, zda v tom kterém případě dané základní právo a svoboda převáží nad ochranou soukromí, zda tento prostředek je jediný možný a nejvhodnější pro ochranu daného zájmu, resp. zda neexistuje jiný prostředek, který by daného účelu byl rovněž schopen dosáhnout, a to buď bez zásahu do základního práva na soukromí nebo s menší mírou, jakož i míru proporcionality, tedy zda porušení hodnoty, do které tento prostředek zasahuje – zde do práva na soukromí, resp. lidské důstojnosti a svobody, je přiměřený, resp. zasluhuje menší míru ochrany než hodnota, která má být ochráněna – ochrana osob a majetku.

Ochrana soukromí vs. kamery

Kamery v bytových domech

Co je nutné zkoumat?

- zda jejich prostřednictvím dochází ke zpracování osobních údajů (to znamená, zjednodušeně, zda ze záznamů kamer lze určit či identifikovat jednotlivé osoby a získat o nich informace);
- co je účelem sledování - ochrana jakého jiného práva či právem chráněného zájmu (např. ochrana majetku, prevence před vandalizmem);
- zda kamerový systém přispěje k naplnění účelu sledování (např. odradit či odhalit pachatele krádeže);
- zda neexistuje jiný, efektivnější a méně invazivní prostředek k naplnění zamýšleného účelu (např. zamykání dveří, mříže);
- zda je monitorování prostor v zamýšleném rozsahu (časově, prostorově) nezbytné vzhledem k stanovenému účelu.

Děkuji za pozornost.

JUDr. Veronika Gabrišová
gabrisova@ochrance.cz

VEŘEJNÝ OCHRÁNCE PRÁV
OMBUDSMAN